

підвищення рівня освіти, значенні гуманітарної освіти, необхідності змін в її змісті, формах та методах. Необхідним, на нашу думку, є реформування освіти в Україні, створення системи громадянської освіти, що надасть шансів особистості бути залученою до глобального простору, за умов урахування та гармонійного поєднання демократичних цінностей з комплексом національних традицій. На ефективність державної освітньої політики можна розраховувати за умов активної та відповідальної позиції громадянської системи управління, її відкритості та демократичності.

Перед державою та суспільством стоять значні завдання в питаннях продовження реформування системи освіти, удосконалення системи управління освітою, надання конкурентноспроможних на світовому ринку освітніх послуг, забезпечення життєдіяльності навчальних закладів, підготовки компетентних управлінців освітньою галуззю та забезпеченості науково-педагогічними кадрами освітнього процесу. Формування державної освітньої політики повинно здійснюватись в напрямку модернізації системи освіти, відповідності потреб інформаційного суспільства.

Реформування системи освіти, визначення напрямків державної освітньої політики, запровадження державних освітніх стандартів надає шанс Україні бути залученою до глобального освітнього простору, за умов урахування та гармонійного поєднання демократичних цінностей з комплексом традицій, базових цінностей українського суспільства.

Освітня політика має стати тим напрямком суспільної політики, який би ввібрав всі основні принципи державного розвитку національної системи освіти з урахуванням тенденцій сучасного світового освітнього простору. Проведення цілеспрямованої державної освітньої політики призведе до поступового зростання конкурентноспроможності країни, формування гуманістичної парадигми освіти.

Використана література:

1. Журавський В. С. Державна освітня політика: поняття, системність, політичні аспекти / В. С. Журавський // Правова держава: щорічник наукових праць. – Вип. 14. – К. – 2003. – С. 20-30.
2. Иноземцев В. Л. Собственность в постиндустриальном обществе и исторической ретроспективе / В. Л. Иноземцев // Вопросы философии. – 2000. – № 12. – С. 3-13.
3. Козарь Т. П. Сутність та правові основи реалізації державної освітньої політики в Україні / Т. П. Козарь // Держава та регіони: наук.-виробн. журн. Серія: Державне управління. – Запоріжжя : Класич. приватний ун-т, 2011. – № 2. – С. 110-113.
4. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.
5. Молодиченко В. В. Модернізація цінностей в українському суспільстві засобами освіти: (філософський аналіз) / В. В. Молодиченко. – К. : Знання Укр., 2010. – 383 с.
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.oseu.edu.ua/ukr-rus/univer/csot/files/nsro_2012-2021.pdf

Аннотація

В статті проаналізована сутність державної освітньої політики, визначені основні напрями її реалізації в Україні. Відзначається необхідність подальшої модернізації та трансформації національної системи освіти, залучення до плідного співробітництва суспільства.

Annotation

The article analyses the essence of State education policy, the principal directions of its implementation in Ukraine. There is a need to further modernization and transformation of the national education system, bringing to the fruitful cooperation of the public.

УДК 066:378

Плахтій Ю. В.

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ „ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИМІРУ В ОСВІТІ” ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Процес європейської інтеграції стосується не лише економічної та політичної складової суспільного життя, а охоплює також культурну, наукову, освітню сфери. Результатом глобальних інтеграційних процесів в освіті Європейського Союзу стало формування “європейського освітнього виміру”, тобто єдиного стандарту в освіті.

Започаткований наприкінці 80-х років транснаціональний проект “Європейський вимір в освіті” став новою якісною віхою в розвитку процесів інтеграції і формування єдиного освітнього простору в Європі [1, с. 15]. Він спрямований на досягнення завдань стратегічного характеру, таких як єдність Європи за умови збереження та розвитку багатокультурності, мобільності, рівня можливості професійного розвитку, високої якості базової освіти для всіх європейців; відкритість Європи для світу.

В історичній еволюції освітньої політики Європейського Союзу виділяють такі етапи формування європейського виміру.

Перший період – з 1957 по 1976 рр., коли реалізація європейського виміру в освіті на практиці

відбувалась шляхом зростання мобільності через запровадження обмінів працівниками освіти та інформацією в межах країн-членів ЄС, а також шляхом включення тем про Європу та ЄС до навчальних програм.

Другий період – з 1976 по 1986 рр., коли ЄС проявив більш чіткий інтерес до освіти на рівні проголошення низки освітніх ініціативи та прийняття ряду законів стосовно освіти як політичного напрямку діяльності. Зокрема, програма дій 1976 р. (Action Programme 1976) спрямована на здійснення інтенсивних обмінів інформацією, вдосконалення викладання іноземних мов і встановлення близької співпраці на рівні університетів, практичної реалізації європейського виміру на рівні викладання в початкових та середніх школах країн-членів ЄС.

Третій період – з 1986 по 1992 рр. характеризується проривом, здійсненим внаслідок підписання Єдиного Європейського Акту у 1986 р. Головним напрямом діяльності у галузі освіти став розвиток полікультурної та мобільної Європи. Задля досягнення поставленої мети у 80-х рр. було ініційовано значну кількість програм ЄС: COMETT, PETRO, LINGUA, Erasmus.

У 1991 р. в резолюції “Європейський вимір в освіті: навчання та зміст програм” були представлені ідеї формування єдиного євростандарту в галузі освіти як уніфікована політика у розробці і впровадженні змісту знань на європейському континенті [2, с. 62].

Четвертий період – з 1992 по 1998 р.р. У 1992 р. освіту вперше включили до основної законодавчої діяльності ЄС, стаття 126 Конвенції ЄС. Формування європейського виміру розглядається як один з пріоритетних напрямів діяльності в освіті. Освітні ініціативи ЄС фокусуються на підтримці освітніх програм SOCRATES, LEONARDO, LINGUA.

Початок новому (п'ятому) періоду у розвитку європейської політики вищої освіти поклала зустріч міністрів освіти Франції, Італії, Великобританії й Німеччини на ювілеї найстарішого французького університету – Сорбонни.

Сорбоннська підводить теоретичну базу для створення реального “єдиного простору європейської вищої освіти”. Сорбоннська декларація стала основною темою на зустрічі ректорів і міністрів освіти європейських країн в Болоньї, завдяки чому з'явилася Болонська декларація від 19 липня 1999 р. Прийняття цього документа переслідувало наступні дві цілі: підвищення конкурентоспроможності європейської вищої освіти; збільшення мобільності студентів і робочої сили в рамках Європи.

Прийняття Лісабонської стратегії у 2000 р. має на меті перетворення ЄС на “конкурентоспроможне та соціально інтегроване суспільство знань”.

Проведений моніторинг засвідчив глибоку відданість країн-членів взятим на себе зобов'язанням, які розглядаються як ключовий інструмент розбудови динамічних суспільств, що підтверджує ефективність освітньої стратегії ЄС у сучасному вимірі [3, с. 4]. Відкритий метод координації, запроваджений у Лісабоні, засвідчив свою ефективність в узгодженні національних параметрів при збереженні напрацьованих здобутків в країнах членах. Вагомим позитивом розглядаємо також відкритість запропонованої стратегічної моделі, що надає можливість залучення нових ідей та поширення власних у вимірі економічної, політичної та культурної підтримки.

Запровадження “європейського виміру в освіті” в країнах Європейського Союзу знайшло своє відображення у формуванні національної освітньої політики в Україні.

Україна започаткувала процес змін у вищій школі, поділяючи основні ідеї і принципи Європейської конвенції про захист прав і основних свобод людини та Європейської соціальної хартії, покладаючи в основу свого подальшого розвитку інтереси людини.

Виходячи з цього, основні напрями державної політики щодо формування суспільства знань передбачають розвиток інтелектуального потенціалу нації шляхом забезпечення конкурентоспроможності освіти, модернізації культурної політики та сприяння соціальній і громадянській активності людини.

Серед заходів, що здійснюються Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України упродовж останніх років, слід відзначити розробку: нового Закону “Про освіту”; програми розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу та вимог Лісабонської стратегії; національної системи кваліфікації, яка має бути адаптованою до 8-рівневої Європейської системи кваліфікації; переліку первинних посад (назв професійної роботи) для фахівців з вищою освітою за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями вищої освіти та специфікації мінімальних вимог до компетентності випускника певного рівня та її оцінки; нормативно-правових документів щодо спеціального статусу випускників вищих навчальних закладів; освітніх стандартів третього покоління з урахуванням вимог ринку праці та документів Європейської комісії; об'єктивних критеріїв сертифікації випускників ВНЗ на основі вимог Європейської організації якості та ін. [4, с. 2].

Виконання усіх цих заходів сприятиме як далекосяжним цілям України, так і прагматичним інтересам ЄС, буде корисною усім учасникам співробітництва вже найближчим часом, не кажучи про віддалені перспективи творення справді Об'єднаної Європи.

Використана література:

1. Гончаров С. М. Кредитно-модульна система організація навчального про-цесу у світлі Болонської декларації: документи, матеріали, факти. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www-csd.univer.kharkov.ua/content/files/cat20/credit-system.pdf>

2. Кісіль М. В. Європейська вища освіта в трикутнику знань // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 7. Релігієзнавство. Культурологія. Філософія : зб. наукових праць. – Випуск 29(42). – К. : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – С. 61-66.
3. Вища освіта України – європейський вимір: стан, проблеми, перспективи. Матеріали до підсумкової колегії МОН України (21 березня 2008 р.) // Освіта України (спецвипуск). – 2008. – № 21–22 (905). – С. 1-23.
4. Бажал Ю. М. Цілі входування України в європейський інтелектуальний простір та ефективність реальної освітньої політики / Ю. М. Бажал // Стратегічні пріоритети – 2009. – № 3 (12). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/book/Osvita/4.pdf>

Аннотація

Доклад посвящен феномену “европейского образовательного пространства”. Проанализирован процесс становления и развития “европейского образовательного пространства”. Определены основные этапы исторической эволюции стандартизации образования Европейского Союза и присущие каждому из этих этапов особенности и характеристики. Анализируется влияние внедренного в странах Европейского Союза “европейского образовательного пространства” на формирование национальной образовательной политики в Украине. Рассмотрены современные стратегии Украины относительно последующего развития национальной системы образования, адаптация ее к условиям социально ориентированной экономики, трансформация и интеграция в европейское образовательное пространство.

Annotation

The article is devoted to the phenomenon of the “European Education Area”. The author analyses the process of forming and development of the “European Education Area”. Determined the basic stages of historical evolution of standardization of formation of European Union and inherent to each of these stages of feature and description. Analyzed the influence of the “European Education Area” of the European Union on forming the national educational policy in Ukraine. Modern strategies of Ukraine are considered in relation to subsequent development of the national system of education, adaptation of it to the terms of the socially oriented economy, transformation and integration, in European educational space.

УДК 37.091.32:34

Погоріла Л. П.

НАУКОВІСТЬ ЯК ДИДАКТИЧНИЙ ПРИНЦИП СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ З ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

В умовах глобалізаційних процесів у всіх сферах суспільного життя надзавданням кожної держави стає збереження й модернізація національного інтелектуального потенціалу, розвиток якого значною мірою залежить від поглибленої системної взаємодії освіти, науки та інновацій.

Розробка Національної стратегії розвитку освіти в Україні визначає необхідність кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти, вирішення стратегічних завдань, що стоять перед національною системою освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, інтеграцію її в європейський і світовий освітній простір.

Якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства, консолідації усіх його інституцій, гуманізації суспільно-економічних відносин, формування нових життєвих орієнтирів особистості та професійного розвитку спеціалістів провідних галузей.

Формування особистості майбутнього юриста значною мірою залежить від оволодіння ним як теоретично-наукової, так і практичної складової правових дисциплін. Це зумовлює необхідність забезпечення постійного удосконалення та оновлення змісту навчальних програм, збереження їх науковості і водночас підтримання актуальності вивчення тих чи інших тем.

Науковість змісту правової освіти передбачає занесення до її змісту лише тих фактів і теоретичних положень, які є сталими в науці і водночас тих, що є актуальними для застосування при вирішенні проблемних та спірних ситуацій в реаліях життя.

У розрізі інтеграції нашої держави до європейського освітнього простору раціональне застосування загальнодидактичних принципів під час вивчення юридичних дисциплін у вищій школі потребує осучаснення методики викладання та розгляду проблематики використання найбільш важливих принципів.

В педагогічній енциклопедії визначено, що дидактичні принципи – це принципи дидактики, що визначають зміст, організаційні форми і методи навчальної роботи у відповідності з загальними цілями виховання і закономірностями процесу навчання [2, с. 632].

Питаннями формування та розгалуження на види дидактичних принципів займалися як зарубіжні (Я. Коменський, Й. Песталоцці, Й. Герbart, Ж.-Ж. Руссо), так і вітчизняні педагоги, зокрема, К. Ушинський та його послідовник Г. Ващенко.

Нині в дидактиці існує система принципів, яку становлять як класичні, давно відомі, так і нові принципи, що з'явилися в процесі розвитку педагогічної науки і практики.